

ОСОБЛИВОСТІ КОНФЛІКТНИХ ІНТЕРЕСІВ У ЛІСОВІЙ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЇХ УЗГОДЖЕННЯ

Голуб М. Г., експерт НТ «Товариство лісової сертифікації в Україні», м. Київ, mg.golub@ukr.net
Кременецька Є. О., к.с.-г.н., доцент, Сумський національний аграрний університет, м. Суми, e.kremenetska@gmail.com

Різносторонність існування конфліктних інтересів, які трапляються навколо лісового господарства України, обумовлює існування відповідних процесів їх узгодження. Ці процеси відбуваються динамічно в залежності від: історичного проміжку часу; географічного розташування лісогосподарського підприємства (східна, центральна чи західна частини України); розташування підприємства у сільській місцевості чи навколо міста; обсягів деревних (величина розрахункової лісосіки) або недеревних лісових ресурсів.

В період із 90-х років ХХ сторіччя до 2010 року конфліктні ситуації між представниками громади, працівниками та адміністрацією лісгосп переважно мали дрібний господарський характер.

На той час, участь громад в управлінні лісовим господарством була мінімальною. Громади були задоволені діяльністю лісівників: природоохоронне законодавство дотримувалося, ліси поновлювалися і господарство велося на плановій основі.

Така ситуація зберігалась до моменту появи на ринку праці приватних лісових підприємств. Одночасно зростала соціальна активність місцевих громад, відбувалась інституційна розбудова лісової сертифікації (за схемою FSC). З появою екологічно чутливого ринку на Україні, відбулись кардинальні зміни у використанні лісових ресурсів із врахуванням екологічних, соціальних та економічних аспектів.

Одночасно змінюється якість взаємодії та зворотної реакції між лісівниками, громадами, зацікавленими сторонами та «мас. медіа». Діяльність деяких публічних видань та телеканалів починає мати замовний характер. Влітку 2016 року на трьох центральних телеканалах України було показано сфабрикований «викривальний» репортаж щодо нелегальної заготівлі в одному з лісгоспів Сумської області (північний схід України). «Липовий експерт», який нічого не тямив у лісівництві, оцінив збитки, які були нанесені лісовому господарству.

У відповідь на вищенаведені звинувачення спеціалісти лісогосподарського підприємства намагались донести до спільноти думку про неможливість здійснення нелегальної рубки на вказаній лісовій ділянці. У репортажі показали технологію проведення прохідної рубки, про що свідчать наглядні ознаки щодо дотримання природоохоронного законодавства: встановлені ділянкові стовпчики, наявні штори на пеньках та інше. Лісівники припускали, що звинувачення у нелегальних рубках є заздалегідь спланованими з метою дискредитації керівників на рівні підприємства, обласного управління, або лісової галузі в цілому.

Саме в цей період була розроблена нова Стратегія розвитку лісового господарства України, запущена до реалізації програма щодо реформування лісового господарства та створення єдиної державної лісогосподарської структури, які могли б призвести до руйнування лісогосподарських підприємств. Із приходом на лісові ринки України нових схем лісової сертифікації, нових крупних компаній, які пов'язані із торгівлею деревиною, з'явилися нові технології у питаннях конкурентної боротьби.

Окремим пунктом необхідно відокремити тенденції у взаємовідносинах місцевих громад, лісокористувачів, зацікавлених сторін та інших із представниками «мас медіа». Прикладом виникнення конфлікту інтересів на державному рівні є публікація англійського видання «EarthSight» у липні 2018 року.

Традиційно мешканці Українських Карпат залежні від лісових деревних ресурсів: чи не в кожному житловому дворі знаходиться лісовозна техніка. Активність місцевих громад тут нагадує гарно сплановані та інсценовані постанови під замовлення.

Насправді класичні приклади конфліктних ситуацій так само як і шляхи їх вирішення ми можемо спостерігати у центральній частині України, а особливо у міській та приміській зонах. Це пояснюється високим рівнем екологічної освіти зацікавлених сторін, їхньої мотивації щодо збереження лісів у місцях їх проживання. Всі ці конфлікти вирішувалися керівниками лісових підрозділів шляхом досягнення консенсуса.

Як показує досвід, більшість проблемних питань, які викликають невдоволення місцевого населення Північної частини України та близьких до них регіонів пов'язані із наявними недеревинними лісовими ресурсами. Таких проблем тут виникає багато, але всі вони вирішуються спільними зусиллями адміністрацій місцевих лісгоспів та керівниками місцевих громад.

Виконання процедур, які розроблені задля вирішення спорів є пріоритетним напрямом діяльності як на FSC сертифікованих лісогосподарських підприємствах так і на тих, які постачають контрольовану деревину FSC сертифікованим деревопереробним організаціям.